

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0525U000542

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 18-12-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Балацька Ольга Романівна

2. Olha R. Balatska

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 12.00.01

Назва наукової спеціальності: Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Шифр наукової спеціальності: 12.00.09

Назва наукової спеціальності: Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 11-12-2025

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Рівненський міський суд Рівненської області

Код за ЄДРПОУ: 26406128

Місцезнаходження: Шкільна, Рівне, Рівненський р-н., 33028, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 35.051.03

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Острозька академія"

Код за ЄДРПОУ: 22554101

Місцезнаходження: вул. Семінарська, Острог, Острозький р-н., 35800, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.79.23, 10.79.29, 10.79.01, 10.79.05, 10.09.09

Тема дисертації:

1. Доступ до правосуддя як гарантія справедливого суду в Україні: теоретико-прикладні засади
2. Access to Justice as a Guarantee of a Fair Trial in Ukraine: Theoretical and Practical Foundations

Реферат:

1. Дисертація є першою в Україні кваліфікаційною науковою працею, в якій запропоновано вирішення теоретико-прикладної проблеми, що має загальнонаціональне значення і полягає у формуванні теоретико-прикладних засад доступу до правосуддя як гарантії справедливого суду в Україні. У дослідженні сформульовано фундаментальне розуміння сутності, ознак, форм та змісту доступу до правосуддя як загальноправового явища та принципу (засади) кримінального провадження, запропоновано нові наукові положення, узагальнення та висновки, які відзначаються науковою новизною і мають значне теоретичне та практичне значення. У дисертації комплексно досліджено концептуальні питання правової доктрини доступу до правосуддя та з'ясовано, що доступ до правосуддя є соціально-правовим явищем, яке трансформувалось у загальноправовий принцип, що виступає невід'ємним елементом засади верховенства права, гарантією справедливого суду, організаційно-функціональною засадою кримінального провадження. Виокремлено основні наукові підходи до визначення сутності доступу до правосуддя як теоретико-правової категорії у сучасній правовій доктрині України. З метою узгодження юридичної

термінології дефініцію «право на доступ до правосуддя» було розмежовано з іншими суміжними поняттями та юридичними термінами, зокрема з такими як «верховенство права», «доступ до суду», «доступність правосуддя», «право на справедливий суд», «право на судовий захист», «право на звернення до суду», «право на ефективний засіб правового захисту» та іншими правовими категоріями. Сформульовано дефініцію доступу до правосуддя в унікальному та своєрідному значенні (*sui generis*) з огляду на місце в правовій системі та ознак, які розкривають правову природу цієї правової категорії, що позначає загальноправовий, фундаментальний, міжнародний, міжгалузевий та організаційно-функціональний принцип (засаду) судочинства та охоплює фундаментальні базові ідеї комплексного нормативного регулювання системи правосуддя та суміжних правових інститутів, практичного дотримання цінностей, принципів і цілей правосуддя, за результатами яких визначається ефективність судового захисту прав і свобод особи та стан соціальної справедливості в державі. Встановлено, що основоположною ідеєю цього принципу є досягнення результатів доступу до правосуддя, що передбачає усунення перешкод у захисті прав і свобод особи і забезпечення того, щоб кожен міг ефективно взаємодіяти з правовою системою у спосіб, який є рівноправним і справедливим. Досліджено генезу наукових уявлень про доступ до правосуддя як загальноправовий принцип кримінального судочинства на території України. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення загальної засади доступу до правосуддя в кримінальному провадженні, зокрема правові основи, які складають правові норми-принципи Конституції України, їх офіційне тлумачення Конституційним Судом України, КПК України та інші акти кримінально-процесуального законодавства України, міжнародні стандарти універсального та регіонального характеру з питань правового врегулювання доступу до правосуддя як правової категорії (права особи, гарантії прав і свобод особи, правового принципу судочинства та стану функціонування системи судоустрою та правосуддя). Надано авторське визначення доступу до правосуддя як загальної засади кримінального провадження, що охоплює фундаментальні керівні ідеї порядку ініціювання кримінального провадження, забезпечення справедливого судового розгляду та звернення кожного до передбачених законом засобів правового захисту, які забезпечують ефективний захист прав і свобод учасників кримінального провадження та справедливе відправлення правосуддя в кримінальних провадженнях, що в цілому разом з іншими засадами-принципами слугує досягненню завдань кримінального процесу. Засада доступу до правосуддя схарактеризована як загальноправовий, міжнародний, організаційно-функціональний принцип (засада) кримінального провадження. Аргументовано вузький (традиційний) та широкий (нетрадиційний) вимір змісту доступу до правосуддя як загальної засади кримінального провадження. Обґрунтовано місце доступу до правосуддя як елементу верховенства права та справедливого суду в конвенційній системі захисту прав людини та праві Європейського Союзу згідно з телеологічним способом тлумачення процесуальних гарантій справедливого суду Європейським Судом з прав людини та Судом справедливості Європейського Союзу.

2. The dissertation addresses the theoretical and practical problem of developing the conceptual foundations of access to justice in criminal proceedings as a key guarantee of the rule of law and fair justice amid contemporary challenges and transformations. The research formulates a comprehensive understanding of the essence, characteristics, forms, and content of access to justice as a general legal phenomenon and a fundamental principle of criminal procedure. It advances new scientific provisions, generalizations, and conclusions characterized by scholarly novelty and significant theoretical and practical relevance. The dissertation comprehensively examines conceptual issues of the legal doctrine of access to justice and clarifies that access to justice is a socio-legal phenomenon that has been transformed into a general legal principle, which is an integral element of the rule of law, a guarantee of a fair trial, and an organizational and functional basis for criminal proceedings. The study examines key theoretical approaches to defining access to justice as a legal category in modern Ukrainian legal doctrine, including natural law (*jusnaturalist*), normative positivist, libertarian, needs-based, and sociological concepts. In order to harmonize legal terminology, the definition of 'right of access to justice' has been distinguished from other related concepts and legal terms, such as 'rule of law,' 'access to court,' 'accessibility of justice,' 'right to a fair trial,' 'right to judicial protection,' 'right to apply to court,' 'right to an effective remedy' and other legal categories. It has been established that the legal term 'access to justice' refers to both formal

(procedural) and substantive (essential, qualitative) characteristics of justice and reflects the integrity of the linguistic expression of the legal category 'access to justice'. A definition of access to justice is formulated *sui generis*, reflecting its unique place in the legal system and the essential characteristics that disclose its legal nature. It has been established that access to justice is a socio-legal phenomenon that has evolved into a general legal principle – an integral element of the rule of law, a guarantee of a fair trial, and a fundamental principle of criminal procedure. The study traces the genesis of the concept of access to justice in Ukraine, identifies its nationally and historically determined features. The author provides a definition of access to justice as a general principle of criminal proceedings, covering the fundamental guiding principles of the procedure for initiating criminal proceedings, ensuring fair trial and access to legal remedies provided by law, which ensure effective protection of the rights and freedoms of participants in criminal proceedings and fair administration of justice in criminal proceedings, which, together with other principles, serves to achieve the objectives of criminal proceedings. The author demonstrates that access to justice constitutes a general organizational and functional principle of criminal proceedings. Forms of access to justice in courts are classified as follows: access to justice in a court of constitutional jurisdiction, in particular in the form of a constitutional complaint (constitutional proceedings); access to justice in courts of general jurisdiction for the resolution of criminal, civil, commercial, administrative, and administrative offense cases; access to justice in international judicial institutions (the right to file an individual complaint with the European Court of Human Rights) and non-judicial forms of access to justice, including the right to appeal to the Ukrainian Parliament Commissioner for Human Rights, a member of parliament, a lawyer, a notary, or a free legal aid center; pre-trial, alternative forms of access to justice (arbitration courts, mediation, etc.). The place of access to justice as an element of the rule of law and fair trial in the conventional system of human rights protection and European Union law is substantiated in accordance with the teleological interpretation of procedural guarantees of a fair trial by the European Court of Human Rights and the Court of Justice of the European Union. The minimum legal requirements and guarantees of access to justice in the context of ensuring the right to a fair trial and the right to an effective remedy have been established.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Балацька О.Р. Участь захисника в реалізації засади забезпечення права на захист: правові та організаційні аспекти: монографія. Харків, 2021. 258 с.
- 2. Балацька О.Р. Доступ до правосуддя – *sui generis*: теорія і практика. Монографія. Київ. Юрінком Інтер. 2025. 436 с.
- 3. Ольга Балацька, Тетяна Лотиш. Академічне місто як простір реалізації освітніх прав в умовах глобальних викликів. Університет і місто: стратегії та практики взаємодії: колективна монографія/ за ред. Дмитра Шевчука, Лариси Засекіної, Олега Лагоднюка. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2022. С. 41 – 54. 340 с.
- 4. Балацька О.Р. Доступ до правосуддя як загальна засада кримінального провадження. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 8. С. 262 – 268.
- 5. Балацька О.Р. Право на доступ до суду у європейській системі захисту прав людини. Право і суспільство. № 4. 2022. С. 444 – 451.

- 6. Балацька О.Р. Роль міжнародних універсальних стандартів з прав людини в системі забезпечення доступу до правосуддя. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 7. 2022. С. 455 – 458.
- 7. Балацька О.Р., Колос М.І., Стрельбіцька Л.Я. Рецидив в діях особи як головна загроза ресоціалізації засуджених: психологічно-соціальний аспект. *Право і суспільство*. № 1. 2024. С. 444 – 451.
- 8. Балацька О.Р., Колос М.І. Історичні нариси первісних елементів судочинства на українських землях (ранньодержавний період та часи Київської Русі). *Соціологія права*. № 1-2. 2024. С. 9 – 15.
- 9. Балацька О.Р., Лотиш Т.В. Вмотивованість судових рішень у парадигмі психолого-логічного та доктринального аналізу. *ScienceRise: Juridical Science*. 2024. № 2 (28). С. 64 – 71.
- 10. Балацька О.Р., Кучинська О.П. Відновлення військових судів в системі правосуддя України: досвід минулого та сучасні реалії. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 6. 2024. С. 462 – 467.
- 11. Балацька О.Р. Право на звернення з конституційною скаргою як елемент доступу до конституційного правосуддя. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Випуск 84. Частина 4. 2024. С. 151 – 157.
- 12. Балацька О.Р. Становлення та розвиток уявлень про доступ до правосуддя: історико-правовий контекст. *ScienceRise: Juridical Science*. 2024. № 3 (29). С. 4 – 12.
- 13. Балацька О.Р. Доступ до суду як гарантія права на судовий захист: правові позиції Конституційного Суду України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2024. Випуск № 4 (57). С. 14 – 19.
- 14. Балацька О.Р. Квінтесенція правової природи права на доступ до правосуддя у правовій системі держави. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. Випуск № 85: частина 1. 2024. С. 20 – 25.
- 15. Балацька О.Р., Ткачук Ю.С. Деякі принципи використання результатів навчання штучного інтелекту. *Соціологія права* 3 – 4. 2024. С. 14 – 19.
- 16. Балацька О. Право на доступ до суду в практиці європейських судових інституцій. *Слово Національної школи суддів України*. № 4 (49). 2024. С. 50 – 61.
- 17. Балацька О.Р. Філософські проблеми визначення сутності правового явища доступу до правосуддя. *Держава та регіони*. Серія: Право. 2024. № 4. С. 194 – 198.
- 18. Balatska, O., Lotysh, T. The right of legal entities to a fair trial in the European legal framework: theoretical issues. *Право та державне управління*. 2024. № 4. С. 305 – 311.
- 19. Балацька О.Р. Застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в судочинстві як критерій забезпечення доступного правосуддя. *Право і суспільство*. 2024. № 5. С. 740 – 747.
- 20. Балацька О.Р. Забезпечення інклюзивного середовища правосуддя в Україні: проблеми та перспективи. *Правова позиція*. 2024. № 4. С. 142 – 147.
- 21. Балацька О.Р. Соціологічна цінність сутності доступу до правосуддя. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 1. С. 666 – 668.
- 22. Балацька О.Р. Штучний інтелект у правосудді: виклики та перспективи соціальної справедливості. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 2. С. 439 – 442.
- 23. Балацька О.Р., Нижник Г.П. Еволюція інституту відкриття матеріалів кримінального провадження в контексті забезпечення права на захист. *Аналітично-порівняльне правознавство*. Випуск 2/2025. С. 935 – 940.
- 24. Балацька О.Р. Узгодженість практики Суду справедливості Європейського Союзу та національних судів у контексті доктрини верховенства права. *Слово Національної школи суддів України*. № 2 (51). 2025. С. 51 – 62.
- 25. Балацька О.Р., Кушнір І.М. Принцип верховенства права в епоху цифровізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. Випуск № 89: частина 1. 2025. С. 11 – 16.
- 26. D. Sukhanova, S. Tsurkanu, R. Ennan, O. Balatska, L. Strelbitska. ECtHR Practice of Resolving Disputes on Royalty Taxation for the Use of Copyright Objects. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. Vol. 10. № 7(45). ASERS Publishing, 2019. p. 2113 – 2121.

- 27. Romantsova S., Zinkovskyy I., Komisarhuk R., Balatska O., Strelbitska L. Jurisprudence of European court of human rights in the choice of precautionary measures in criminal proceedings: legal realities and perspectives. *Cuestiones Politicas*, 2020, 38 (67) p. 443 – 458
- 28. Blashchuk, T., Balatska, O., & Orlovska, Y. (2021). Student's Rights for Safe Living and Studying Environment in Pandemic Conditions, *Youth Voice Journal: Young People In Education*, Vol. 2, 7 – 20. ISBN (ONLINE): 978-1-911634-21-8
- 29. Balatska, O., Lotysh, T. The Right to a Fair Trial in Juvenile Justice: Upbringing Aspect. *Youth Voice Journal: Inequality, Informational Warfare, Fakes and Self-Regulation in Education and Upbringing of Youth*. 2023. Vol. IV. Pp. 22 – 39. ISBN (ONLINE): 978-1-911634-81-2
- 30. Balatska, O., Lotysh T. Formation of legal awareness of young people regarding fair trial. *Youth Voice Journal*. 2024, Vol. 14(3), Part 2, 7-24, ISBN (ONLINE): 978-1-911634-82-9
- 31. Balatska, O., Lotysh T. The Right to a Fair Trial: Between Normative Doctrine and Practice in the Face of Global Challenges. *Comparative Law Review*. Online. 3 December 2024. Vol. 30, pp. 35 – 61. DOI 10.12775/CLR.2024.002.
- 32. Balatska O., Lotysh T. The right to effective access to justice in the European Union. *Visegrad journal on human rights*. № 4. 2024. p. 12 – 19.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість: праове забезпечення соціальної функції доступу до правосуддя в кримінальному провадженні

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U001223; 0123U103598

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костицький Василь Васильович

2. Vasyl V. Kostytskyi

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Капліна Оксана Володимирівна

2. Oksana V. Karlina

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3654-673X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойко Ігор Йосипович

2. Ihor Y. Boiko

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8444-6787

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 59978589800; Web of Science Researcher ID: CGW-4082-2022;
<https://scholar.google.com/citations?user=gW9tW-wAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нор Василь Тимофійович

2. Vasyl T. Nor

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.09

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5597-9768

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 59666229000; Web of Science Researcher ID: FPS-4494-2022;
<https://scholar.google.com/citations?hl=uk&user=bE-hos8AAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Косович Віталій Мирославович

2. Vitaliy M. Kosovych

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6551-2686

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57710208500; Web of Science Researcher ID: AAV-6157-2021

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ригіна Олена Михайлівна

2. Olena M. Ryhina

Кваліфікація: д. ю. н., доц., 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8366-3365

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Нор Василь Тимофійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Нор Василь Тимофійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Семків В.О.

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна